

AKO V KOPCOCH POHLI ROZUMOM

30 rokov
socialistického
poľnohospodárstva

SLUŠOVICE —
DRUŽSTVO BUDÚCNOSTI

Počuli ste o tom,
že v Slušoviciach
kombajnisti žnú
obilie v bielych
košeliach
s viazankami?
A majú tam stroje,
aké inde
len tak ľahko
nevidíte.
Ba aj lietadlá,
vybudovali si
letiskové dráhy,
pridáva ktosi.
Do ich
Domu zeleniny
prichádzajú
nakupovať
zo široka-
d'aleka...

Na kopcoch prináša úžitok herefordský dobytok

Tridsať rokov, to je život jednej generácie. Vtedy narodení sú dnes už matkami a otcami. A vlastníci poličok, tí, ktorí prví podpísali prihlášky o vstup do JRD, sú dnes deduškami a babičkami.

Akou udalosťou v živote družstva bol prvý družstevný traktor, zvod dobytká, prvá spoločná maštal, dobrá úroda, prvé veže na obilie... Dnes sú už samozrejme telexy, samočinné počítače, laboratóriá, lietadlá, traktory s flotačnými kolesami, vysieľачky, asfaltové nádvorja, kvetinové záhony na farmách. Ale i dovolenka pri mori, vlastný rodinný domček či družstevný byt, automatická práčka, televízor, auto...

Pri vchode do vysokej sklenenej budovy družstva v Slušoviciach má priemyselná televízia jedno „oko“. Dispečer Pavel Čmolík tak vidí všetkých, ktorí sem vstupujú.

— To je len dočasné, kamery budeme mať na všetkých hospodárskych dvoroch, aby sme vedeli o pohybe viac ako šesťsto dopravných a pracovných prostriedkov, — dodáva na vysvetlenie. Medzitým si však pozornosť vynútilo chrapľavé — dffífn...

Práve dostal „objednávku“ na obstaranie prevozu akejsi suroviny. O chvíľu mu počítač „hovori“, aký dopravný prostriedok sa použije, kto ho bude riadiť, aká je najoptimálnejšia trasa prepravy a navyše aj to, čo sa odvezie na spiatočnej ceste, aby sa dopravný prostriedok využil. Nakoniec je tu ešte tržba z tejto cesty a prirodzene odmena pracovníka.

Dozvedáme sa, že každý problém, ktorý sa tu vyskytne má vždy viacero riešení. No to najoptimálnejšie dá predsa len počítač, ktorý si dokáže „zapamätať“ množstvo informácií. Pre vlastnú potrebu družstva mesačne spracujú samočinné počítače tri milióny znakov. A práve vtedy pripravovali do prevádzky počítač tretej generácie M 40 30, ktorý si dokáže „zapamätať“ niekoľkonásobne viac informácií.

To, čo je v ostatných družstvách ešte ďaleká perspektíva, je v Slušoviciach skutočnosť. Chodia sem na skusy poľnohospodárski odborníci od nás i zo zahraničia. Nie je to tak dávno, čo ich navštívili členovia Európskej hospodárskej komisie pri OSN.

Zázrak? — Kdeže, poctivá práca, — prezráda nám tajomstvo úspechu predseda slušovického družstva inžinier František Čuba.

Slušovické družstvo, to sú dnes vlastne zlúčené obce Gottwaldovského okresu. Sedemnást predchádzajúcich samostatných družstiev sa rozprestiera v horskej a podhorskej oblasti. Kopce čo ako pekné, malebné, majú studenú kamenistú zem. Voda z nej stečie ako z kuraťa dážd. A práve tieto nehostinné kopce prinútili pohnúť rozumom tých, ktorí tu žijú. Hľadali spôsob, ako si poradiť s nežičlivou prírodou, prinútiť ju, aby slúžila a vydávala plody.

— Azda by nás ani nebavilo hospodáriť tam, kde sa obilie neurodí len vtedy, keď ho hospodár zabudol zasiať, — vravia nám napospol všetci tí, ktorí čosi urobili pre dobrý chýr družstva.

Za všetkým je však tvrdá práca. Taká, čo znamená dvestoosemdsiattisickorunovú ročnú produktivitu na jedného pracovníka. To je trikrát toľko ako inde. Jedným z posledných družstiev, ktoré sa pred dvoma rokmi zlúčili so slušovickým, boli Vizovice. Družstevníci, dovtedy osamotení v hospodárení, sa sami tešili na zlúčenie s chýrnym JRD. Na tretí deň po zlúčení tu však vypukla nespokojnosť.

Padli i tvrdšie slová a zistenie, že vlastne musia trikrát toľko pracovať ako predtým... Vedenie družstva sa pobrať vysvetliť pracovníkom „pravidlá hry“, podľa ktorých sa všetci riadia. Dnes je už dávno všetko v poriadku a Vizovičanom udalosť radšej neradno spomínať.

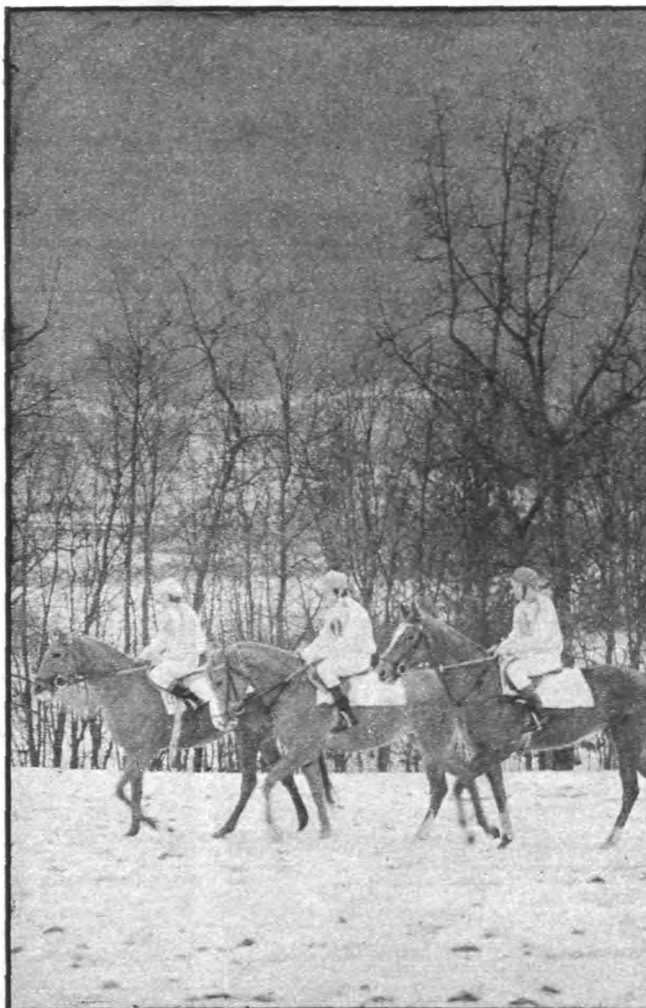
Hoci sa to zdá neuveriteľné, kopcovité polia dávajú päťdesiatdva metrákov obilia z hektára (ako na žirných

Všetky údaje o družstve sú v pamäti počítača.

Pýchou slušovického družstva sú kone, ktoré vyhrávajú popredné celoštátne preteky.

Hana Zapletalová a Ružena Klemšová robia rozbory pomocou atómového spektrofotometra (Obr. na protifaľej strane.)

rovinách) a už tento rok hovoria družstevníci o reálnej možnosti dosiahnuť šesťdesiatmetrákové úrody z hektára. Na stráňach sú novozaložené sady, inde sa modrajú okná skleníkov. Zúrodňujú sa kopce a tam, kde to v nijakom prípade nejde, vyženú na kopce otužilý dobytok hereford, ktorý tu na voľnom priestranstve prináša úžitok po celý rok.

A ešte niečo: Ak by sme prerátali produkciu a úrody, ktoré prevyšujú priemer najúspešnejších družstiev v oveľa lepších podmienkach, zistíme, že slušovické družstvo vyrobí a predá kilogram a desať dekagramov potravín na každého občana v Československu...

AKO PRINÚTILI KAMEŇ RODIŤ
Nuž, predovšetkým dali pôde živiny, ktoré jej chýbajú. Ktoré a v akom množstve, to zisťuje vedecký inžinier Vladimír Lakota s kolektívom výskumného strediska. Na každom hone po zbere úrody urobia rozbor pôdy. Presne zistia, ktoré živiny pôde chýbajú a ktoré bude potrebovať nasledujúca plodina. Podľa toho namiešajú najvhodnejšie kvapalné hnojivá. Sami si ich pripravujú a miešajú v takom pomere, ako potrebujú. A tekuté hnojivá v najvhodnejšom čase rozstrejú na poliach lietadlami. Pre tento účel si vybudovali tri betónové letiskové plochy.

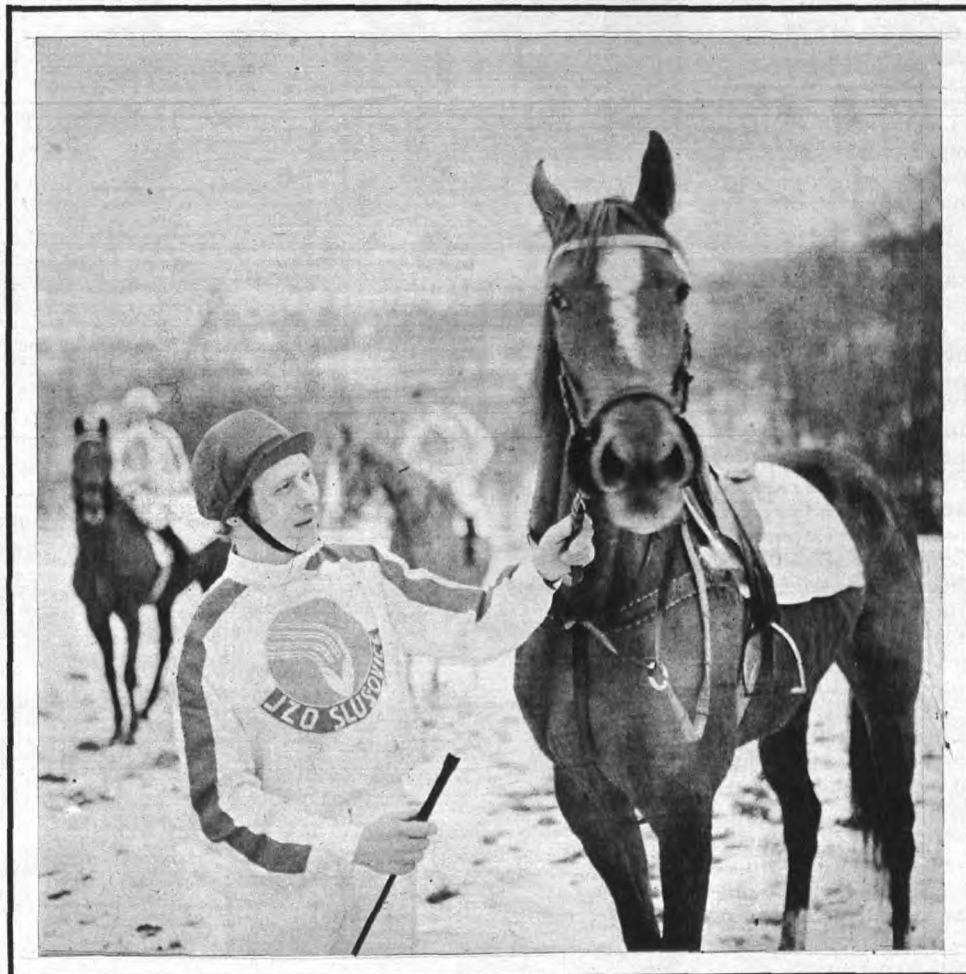
— Celá výroba je postavená na optimalizácii. Optimum látok potrebných do pôdy, ale aj optimálne krmné dávky pre výživu zvierat. A tu nám tiež veľmi pomáha počítač, bez ktorého by sme sa už dnes nevedeli zaobísť, — dozvedáme sa od inžiniera Lakotu.

— Nestavali sme družstevné objekty na zelenej lúke, — hovorí nám inžinier Zdeněk Hejzlar, asistent predsedu družstva. — Ba práve naopak. Využili sme všetky staré stavby, zmodernizovali ich a vybavili moderným strojovým zariadením. Čistiareň zemiakov máme v objekte postavenom ešte v tereziánskych časoch. Gazdinkám ušetríme čas, ktorý by im zabralo čistenie zemiakov a my využijeme odpad priamo na skrmovanie. Vyrastajú však aj nové družstevné objekty, investuje sa do zariadení, moderných strojov. A pritom družstvo už od šesťdesiateho tretieho roku nie je odkázané na žiadne subvencie ani pôžičky od štátu. Naučili sa pomôcť si sami.

AKO DALI ZELENÚ ZELENINE
Dnes už nikoho netreba presviedčať o tom, že dlhý život súvisí so správnou životosprávou. A dlhovekosť sa spája celkom preukázateľne s konzumáciou dostatku ovocia a zeleniny. Lenže, kde ju získať a zvlášť v zimných mesiacoch? V Slušoviciach našli na otázku odpoveď. Na svahoch chotára sa rozzelenali ovocné sady, inde vybudovali zeleninársky areál pokrytý skleníkmi. A súčasne v Gottwaldove začala rásť štvorposchodová budova — Dom zeleniny. Budova rástla zo dňa na deň. Vlastnú stavebnú čatu skoro stále pozorovali udivenými pohľadmi obyvatelia Gottwaldova. A keď pol roka od začatia stavby otvorili poschodie plné zeleniny a ovocia, nevychádzali návštevníci z údivu. Ba ne jeden z prvých kupujúcich sa zohol k trávniku pred obchodným domom,

**AKO
V KOPCOCH
POHLI
ROZUMOM**

Členom slušovického Agrotimu je aj pretekár Pavel Valoušek.

V gottwaldovskom Dome ovocia a zeleniny si gazdinky môžu kúpiť očistené zemiaky. Čistička na zemiaky je inštalovaná v jednom z objektov slušovického družstva. (Obr. na protifahej strane.)

Velkú cenu Bratislavy na dostihovej dráhe vyhral vlani slušovický kôň Azat.

AKO V KOPCOCH POHLI ROZUMOM

či nie je nebudaj umelý. A vzápätí krútil hlavou: Kedyže len mohol vyrásť?

— Dnes je v Dome zeleniny taký obrat ako v celom gottwaldovskom kraji, — prezrádza čosi z tajomstva obchodovania inžinier Oldřich Solanský.

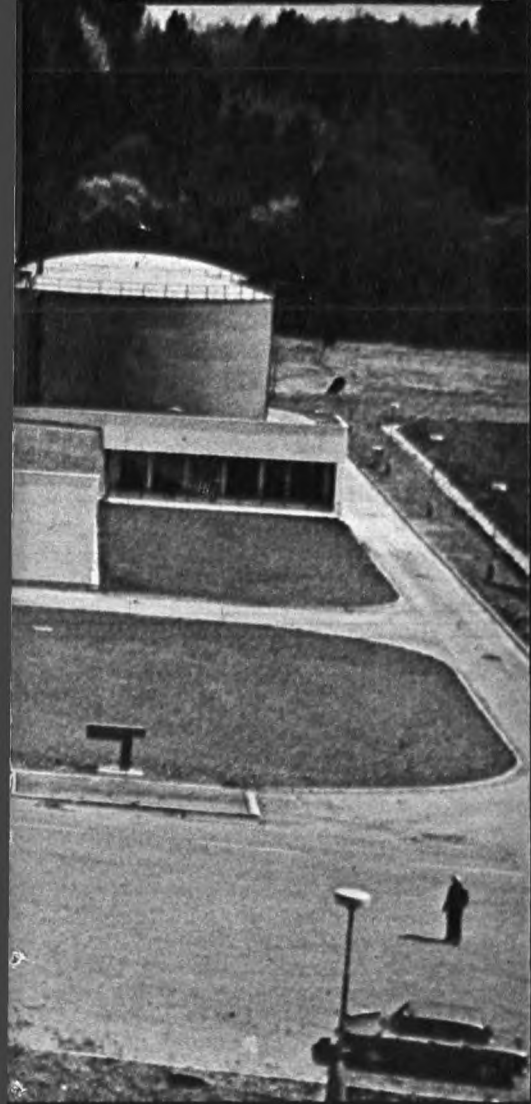
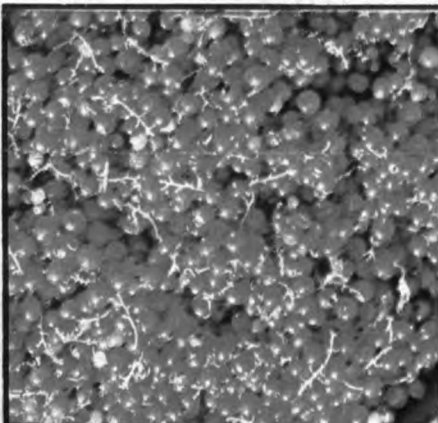
Prechádzame pomedzi preplnenej regály čerstvej zeleniny a ovocia, na podlahe sú na všetkých poschodiach natiahnuté kovralové koberce. A kto by chcel hneď zahryznúť do ovocia, má možnosť si ho na ktoromsi medziposchodí umyť v dômyselnej fontánke.

— Así desať percent ovocia a zeleniny predávame voľne uloženú. To preto, aby si gazdinky, ktoré radšej nakupujú tak, že si vyberajú, mohli prísť na svoje. Deväťdesiat percent ovocia a zeleniny sa však predáva úhľadne zabalenej, očistenej..

Ba dokonca dostávajú telefonické objednávky na ovocie a zeleninu zo všetkých kútov republiky. V sobotu a nedeľu, keď je Dom zeleniny tiež

*Jedna zo slušovických fariem.
(Obr. vľavo hore.)*

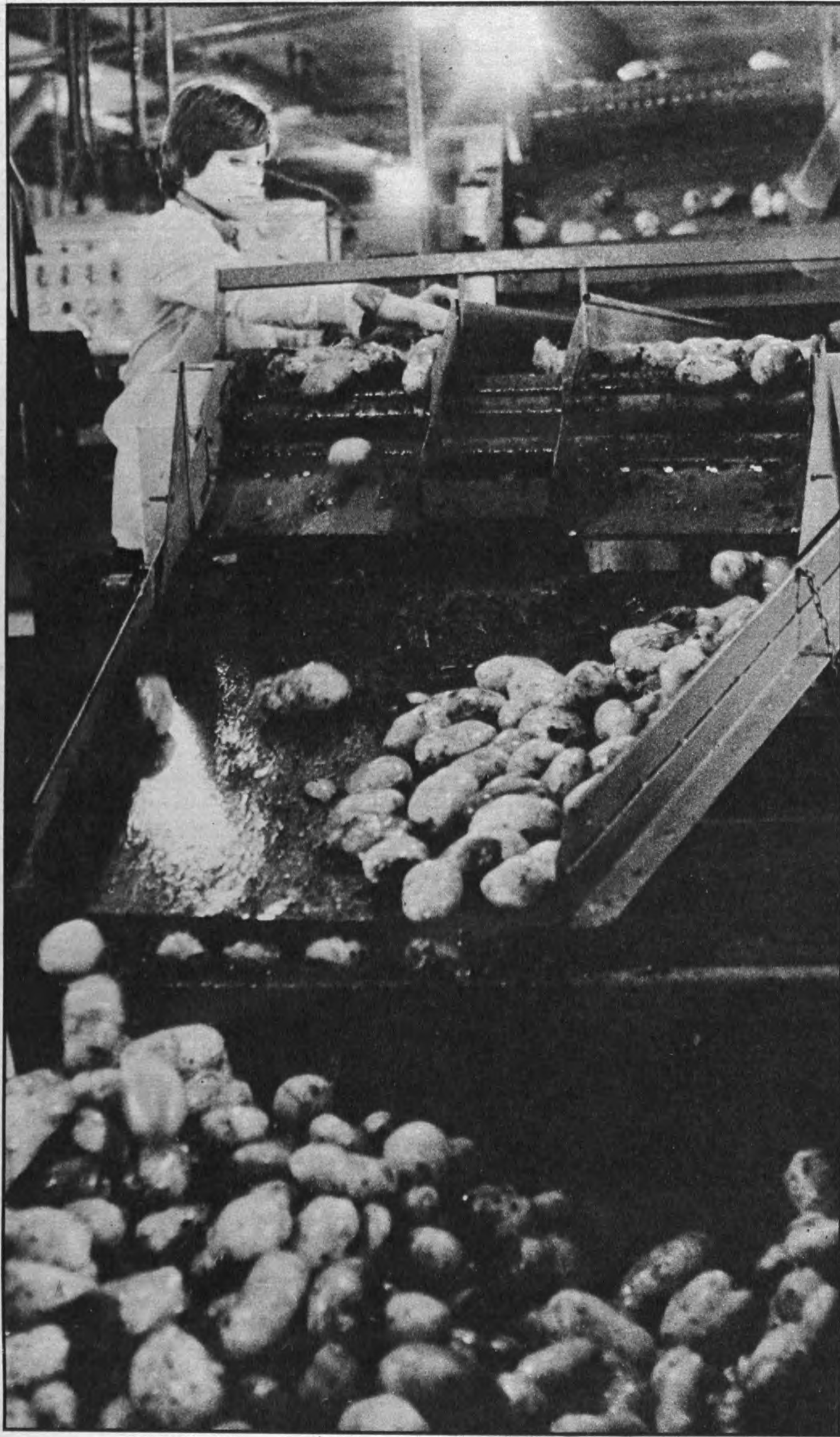
*Slušovickým družstevníkom patrí
aj Dom ovocia a zeleniny v Gott-
waldove. (Obr. vpravo hore.)*

*Po zbere úrody robia rozbor pô-
dy pomocou emisného spektro-
fotometra. (Obr. vľavo dole.)*

*Na poliach im dobre slúži po-
strekovač Bigg. (Obr. v strede
dole.)*

*Návštevníci obchodného domu
si pochvaľujú bohatú ponuku
ovocia a zeleniny v každom roč-
nom období.*

otvorený, prichádzajú kupujúci až zo vzdialených končín. Vidieť to podľa značiek zaparkovaných áut. Zelenina je o hodinu po zbere na pultoch predajne. Boli sme zvedaví, čo možno nakúpiť zo skleníkovej zeleniny teraz v zime. Hlávkový šalát, kaleráb a o chvíľu bude ďalšia zelenina, dostávame odpoveď. Na poslednom poschodí Domu zeleniny si možno posedieť v útulnom bistre, kde vám ponúknu vari dvadsať zeleninových jedál.

— No nemohli sme zostať len pri zeleninových jedlách, museli sme ich doplniť i o mäsové druhy, — prezrádza nám vedúci Domu zeleniny. Ku každej porcii jedla sme však videli podávať aj celú hlávku sviežeho zeleného šalátu.

ŠPIČKOVE AJ V ŠPORTE

Kedysi sa hovorilo, že ak na družstve budú chovať niekoľko koní, vzbudí to záujem mladých o prácu v poľnohospodárstve. Ale nie je to celkom tak. Mládež potrebuje športovať. A na to treba dobré kone i trénera. To všetko v Slušoviciach je. Ba môžu sa pochváliť i najlepším koňom v Československu. Putovný pohár v disciplíne steeple chase zostal v Slušoviciach. Kôň Azat vyhral i Veľkú cenu v Bratislave. Biller s jazdcem Milanom Klučkom bol zasa najlepší v československom derby v minulom roku. Keď bol na pretekoch v Chuchli, vyhral najvyššie stávkky. Málokto ho totiž poznal. Na dráhe boli kone a jazdci oveľa zvučnejších mien. Verili mu však družstevníci zo Slušovic, ktorí prišli povzbudiť koňa i jazdca, stavili a ich kôň nesklamal...

A potom prišli ponuky na kúpu koňa, „lanárenie“ jazdca i trénera. Všetci však ostali družstvu verní a nad lákavými ponukami iba mávali rukou.

Dnešná mládež však viac holduje automobilizmu ako koňom. Preto si v Slušoviciach povedali: prečo by sme to neskúsili aj s autami? Nazvali ich posmešne „kravka-tímom“...

Nik neveril, že by mohli byť súperom fabrických tímov Barum, Chodos, Škodovka... V pretekoch sa umiestnili na popredných miestach a dokázali neveriacim, že treba s nimi rátať ako s vážnymi súpermi. Je to už akosi v povahe všetkých, čo pracujú v Slušoviciach, že sa ľahko nezľaknú prekážok. Keď na nedávnej Rallye Šumava sa Valouškovi prepálil na aute jeden valec, mal dôvod odstúpiť z pretekov. Ale on pokračoval, a tým si získal nielen piate miesto, ale aj sympatie za svoju vytrvalosť.

x x x

Ťažko pospomínať všetko, čo slušovickí družstevníci dokázali v posledných rokoch, Vysokoproduktívne moderné družstvo dáva možnosti všetkým, ktorí chcú ukázať svoje organizačné schopnosti, vedomosti, iniciatívu. Tým, ktorí vyhľadávajú a sú ochotní prevziať zodpovednosť a riziko. A chcú byť úspešní v práci a nachádzať v nej uspokojenie a pracovné nadšenie.

V roku 1977 získali slušovickí družstevníci Rad práce za výsledky pri rozvoji poľnohospodárstva. Ako to všetko dokázali? Azda tak, že svoj nepísaný zákon — čo robíš, rob špičkovy — preniesli do každodennej praxe. DAGMAR NIKLOVSKÁ

Snímky: MILAN MOYZES — ŽIVOT
JAN REGAL (10)